

návajíce na ní držebnostní a vlastnická práva, a skončila se teprve tehdy, když žalovaní louku tu žalobkyním vydali, byvše k tomu donucení výsledkem vlastnického sporu, který proti nim Jaroslav H. žalobou podanou již dne 19. září 1928 zahájil. Vydání sporné louky žalobkyním stalo se po doručení rozsudku nejvyššího soudu ve sporu žalovaným, tedy po 20. únoru 1936. Teprve tehdy byla škodná událost skončena a teprve tehdy poznaly žalobkyně celý rozsah škody, která jím byla způsobena. Počala se tedy tříletá lhůta promlčecí teprve po 20. únoru 1936 a byla tedy v souzeném případě žaloba podaná dne 1. října 1937 podána v příčině celého žalobního žádání ještě během tříleté promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. Není tedy žaloba ta ani s hlediska náhrady škody promlčena. Zdali žalobcům škoda skutečně postala, bude věcí dalšího řízení o výši škody.

Čís. 17315.

Zaměstnanec není oprávněn požadovati peněžní náhradu za dovolenou, o níž zaměstnavatele nežádal a kterou nevyužil. Náhrada za nevyužitou dovolenou přísluší jen, když dovolená nebyla využita na žádost zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 26. května 1939, Rv I 466/39.)

Srovn. rozh. č. 11163, 16761 Sb. n. s.

Žalobce se domáhá na svém bývalém zaměstnavateli mimo jiné též náhrady za nevyužitou dovolenou v částce 1012 K 50 h. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posoudil po stránce právní správně otázku náhrady za dovolenou ve výši 1.012 K 50 h, neboť i při výkladu §§ 26 a 27 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. třeba vycházeti z toho, že žádati dovolenou jest jen právem zaměstnancovým a že zaměstnavatel není povinný vnucovati mu dovolenou. Proto žalobce není oprávněn požadovati peněžní náhradu za dovolenou jím nežádanou a nevyužitou, neboť peněžní náhrada za nevyužitou dovolenou přísluší jen, když dovolená nebyla využita na žádost zaměstnavatele (srov. důvodovou zprávu sociálně politického výboru č. 2720 k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. a rozhodnutí Sb. n. s. č. 11163).

Čís. 17316.

Dobou, rozhodnou pro otázku povinnosti dosavadního nositele pensijního pojištění k převodu pojištěncovy premiové rezervy na jiného nositele pensijního pojištění, je doba, kdy došlo ke změně pojistné pří-

slušnosti. Změnou pojistné příslušnosti nelze rozuměti již výstup pojištěncův z dřívější pojistné povinnosti, nýbrž teprve jeho vstup do nové pojistné povinnosti.

Došlo-li u zřizence báňské společnosti (důlního měřiče), který byl dosud pojištěn u Pensijního fondu zřizenců této společnosti, ke vstupu do pojistné povinnosti u Všeobecného pensijního ústavu, v době platnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., jest otázku převodu pojištěncovy prémiové rezervy posuzovati podle předpisů tohoto zákona (srov. § 68 řeč. zák. a § 68 nař. č. 138/1914 ř. z.).

Podle tohoto zákona je dosavadní nositel pensijního pojištění (báňská společnost) povinen převést do Všeobecného pensijního ústavu rezervu podle stanov svého pensijního fondu (statutární reserva), nikoli jen pojištěncovu zákonnou prémiovou rezervu.

(Rozh. ze dne 26. května 1939, Rv II 84/39.)

Žalobce byl zaměstnán jako důlní měřič u žalované Rosické báňské společnosti na Z. Pensijně byl pojištěn u »Pensijního fondu II zřizenců Rosické báňské společnosti«, jež tato založila podle zákona ze dne 16. prosince 1906 č. 1 ř. z. z roku 1907 pro všechny své zřizence povinné pensijním pojištěním podle tohoto zákona. Tento pensijní fond byl zlikvidován ke dni 30. června 1920 a zákonné prémiové rezervy byly převedeny na Všeobecný pensijní ústav.

Žalobce tvrdí, že pensijní fond žalované společnosti byl povinen poskytovat svým pojištěncům požitky převyšující o jednu pětinu požitky, které poskytoval Všeobecný pensijní ústav svým pojištěncům. Za to byl tento fond oprávněn vybírat prémie a taxy vyšší o jednu pětinu než prémie a taxy zákonné. Při svém zrušení byl Pensijní fond II. povinen odevzdati prémiovou rezervu tak zv. statutární a vypočtenou podle zákonných pensijních požitků o jednu pětinu vyšších Všeobecnému pensijnímu ústavu. Rosická báňská společnost však při likvidaci svého tak zv. náhradního pojištění smluvního ke dni 30. června 1920 nepřevedla za žalobce na Všeobecný pensijní ústav tuto tak zv. statutární prémiovou rezervu, nýbrž jen zákonnou prémiovou rezervu 4.380 K 10 h. Převod prémiové rezervy měl však býti proveden i s 20% zvýšením za hodnotu nároků zaručených smluvně podle cís. nař. 138/1914 ř. z. Tato pětina by činila 877 K 60 h a mohl by žalobce za tento obnos získati zákup let, t. j. asi 300 K ročně, o kterýžto obnos by se žalobci jeho důchod zvýšil. Kromě toho měla býti likvidace fondu podle zák. č. 89/20 správně provedena až k 31. prosinci 1920 a nikoliv k 30. červnu 1920. Důsledkem toho by 20% zvýšení prémiové rezervy činilo u žalobce asi 1.160 K, za kterýžto obnos mohl žalobce míti při likvidaci k 31. prosinci 1920 zákup let znamenající zvýšení důchodu ročně o 360 K. Následkem nezpůsobilosti k povolání vystoupil žalobce 1. října 1933 ze služeb Rosické báňské společnosti a byl mu Všeobecným pen-

sijním ústavem vyměřen invalidní důchod měsíčně 1.014 K. Domáhá se proto žalobou rozdílu mezi invalidním důchodem, který pobírá od Všeobecného pensijního ústavu a důchodem, na který by měl nárok podle stanov Pensijního fondu II. zřízenců Rosické báňské společnosti, při čemž poukazuje též na to, že žalovaná ručí za tento rozdíl jak podle stanov fondu, tak i podle ustanovení čl. 11, odst. 6, vl. nař. č. 693/20 Sb. zák. a nař. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Těžiště sporu tkví v tom, zda měla býti převedena na Všeobecný pensijní ústav nejen zákonitá prémiová reserva, nýbrž i statutární prémiová reserva a zda žalovaná strana jakožto zaměstnavatelka žalobcova ručí za diferenci mezi pensijním důchodem, na který měl žalobce nárok dle stanov pensijního fondu II. zřízenců Rosické báňské společnosti, a pensijním důchodem, který nyní pobírá od Všeobecného pensijního ústavu. Náhradní smlouva o pensijním pojištění žalobcově byla zřízena za platnosti pensijního zákona č. 1/1907 ř. z. Dle §§ 10, 15 pensijních stanov žalované má žalobce nárok na pensijní důchod o 11% vyšší než činí pensijní důchod vyplácený u Všeobec. pensijního ústavu. Nabytí nároku na tento pensijní důchod je vázáno mimo jiné dle § 9 stanov na desítileté členství, při čemž byla v §§ 33 a 37 stanov určena výše pojistných premií i způsob jejich placení. Otázka, zda žalobce platil pojistné premie ve výši, v jaké byl povinen, či zda platil premie jen v zákonité výši a nikoliv ve výši odpovídající zlepšení jeho pensijních nároků ve smyslu stanov, je pro tuto rozepři nerozhodná, neboť bylo věcí žalované, po případě jejího náhradního pensijního ústavu, aby od žalobce byly vymoženy pojistné premie v té výši, jak je byl povinen platiti. Žalovaná strana netvrdí, že by byla žádala do 31. prosince 1920 u ministerstva sociální péče přeměnu náhradní smlouvy v náhradní ústav. Následkem toho pozbyla ve smyslu § 65 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. náhradní smlouva žalované platností dne 31. prosince 1920, tedy již za platnosti zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. a vl. nař. č. 693/1920 Sb. z. a n. Na tom nezmění nic okolnost, že v roce 1922 a 1923 byla provedena likvidace pensijního fondu žalované strany se zpětným datem ke dni 30. června 1920, neboť to se stalo jen z důvodů praktických a technických. Poněvadž náhradní smlouva žalované strany zanikla dle § 65 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., platí pro převod příslušné prémiové rezervy na Všeobecný pensijní ústav ustanovení §§ 68 a 70 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. Nárok žalobcův na vyšší pensijní důchod, nabytý již za platnosti pensijního zákona č. 1/1907 ř. z., nemohl a též nebyl mu vzat pozdějšími zákonnými úpravami pensijního pojištění. To plyne z ustanovení §§ 66 a), 68 cís. nař. č. 138/1914 ř. z. i z § 68 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. V § 66 a) cís. nař. č. 138/1914 ř. z. jest ustanovení, že nositelé náhradních zařízení musí svá plnění uvést v soulad s ustanoveními cís. nař. č. 138/1914 ř. z., a to tak, že hodnota zajištěných nároků, vypočtená dle zásad pojišťovací techniky, se při n e j m e n š í m v y r o v n á hodnotě nároků dle §§ 5 až 19, 25 až 27 cís. nař. č. 138/1914 ř. z. Též § 68 cís. nař. č. 138/

1914 ř. z. nařizuje, že při změně nositele pojištění je nutno převést na nového nositele pojištění nejméně ten obnos, který odpovídá takové premiové rezervě, jaká by se nashromáždila, kdyby pojištěnec po celou příspěvkovou dobu býval pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu. Podle § 68 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. musí při změně pojistné příslušnosti dřívější nositel pojištění odevzdati novému nositeli pojištění premiovou rezervu, potřebnou ke krytí získaných nároků přestupujícího pojištěnce. Žalobce získal dle původní náhradní smlouvy nárok na nadlepení pensijního důchodu o 11%. Žalovaná strana byla proto povinna odevzdati Všeobecnému pensijnímu ústavu premiovou rezervu statutární a nejen zákonnou. Kdyby se tak bylo stalo, byl by žalobce dostával ode dne 1. října 1933 pensijní důchod o 11% vyšší než dostává nyní. Je tedy žalobní nárok co do důchodu i výše, prvním soudem správně vypočtené, opodstatněný. Z § 57, odst. 7, stanov plyne, že žalovaná strana jakožto zaměstnavatelka ručí za chybějící obnos na premiovou rezervu a konečně dle čl. 11, odst. 6, vl. nař. č. 693/1920 Sb. z. a n. je žalovaná strana vůči žalobci zproštěna závazků z náhradní smlouvy, pokud jsou kryty převedenými premiovými rezervami, kdežto pro ostatní nároky a práva žalobce platí i nadále ustanovení původní náhradní smlouvy o ručení zaměstnavatele. Je tedy žalobní nárok také pro toto ručení opodstatněn. Poukázati jest i na to, že žalovaná strana se zaručila svým zaměstnancům prohlášením ze dne 31. července 1915 nejen za dávky ve výši dle §§ 5—19, 25—27 cís. nař. č. 138/1914 ř. z., nýbrž i za vyšší nároky, pokud jich nabyli z původní náhradní smlouvy nebo z jiného titulu. O těchto vyšších nárocích z původní náhradní smlouvy nebo z jiného titulu, tedy i z pensijních stanov, uvádí žalovaná strana v tomto prohlášení výslovně, že zůstávají nedotčeny.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde hlavně o řešení otázky, zda povinnost žalované společnosti k převodu premiové rezervy žalobcovy z pensijního fondu II. zřizenců Rosické báňské společnosti do Všeobecného pensijního ústavu jest posuzovati podle § 68 cís. nař. č. 138/1914 ř. z., či podle § 68 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. Z obou ustanovení plyne, že rozhodnou pro řešení této otázky jest doba, kdy došlo ke změně pojistné příslušnosti. Změnou pojistné příslušnosti však nelze rozuměti již výstup pojištěncův z dřívější pojistné povinnosti, nýbrž teprve jeho vstup do nové pojistné povinnosti. Žalobce však byl, jak žalovaná společnost sama uznala, pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu teprve ode dne 1. července 1920. Toho dne již platil zákon č. 89/1920 a proto právem posuzovaly nižší soudy povinnost žalované společnosti k převodu premiové rezervy žalobcovy z pensijního fondu II. zřizenců Rosické báňské společnosti do Všeobecného ústavu podle tohoto zákona a dospěly podle něho k správnému závěru, že žalovaná společnost byla povinna převést do

Všeobecného pensijního ústavu celou statutární a nikoli jen zákonnou prémiovou rezervu žalobcovu, třebas učinily tak z jiných důvodů, jimiž netřeba se již zabývat. Z téhož důvodu není již ani třeba zabývat se právním názorem, který vyslovilo ministerstvo sociální péče ve svém sdělení prvému soudu ze dne 28. dubna 1937, jímž nebyly nižší soudy a není ani dovolací soud vázán, ani otázkou, zda žalobní nárok jest po právu také podle § 57 (7) stanov pensijního fondu II. Rosické báňské společnosti do Všeobecného pensijního ústavu a konečně i podle prohlášení Rosické báňské společnosti ze dne 31. července 1915.

Čís. 17317.

Ocitlo-li se stavení, sousedící se státní silnicí, následkem úpravy státní silnice (zvýšením její koruny) částečně pod korunou silnice, neodpovídá stát za případné znehodnocení a poškození stavení a pozemků k němu náležejících z toho vzniklých, leč za předpokladu § 1295 II. obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. května 1929, Rv I 2210/38.)

Žalující se domáhá zaplacení částky 85.000 K tvrdíc, že přestavbou silnice (jejím zvýšením) podél jejího domu bylo třeba úpravy vjezdu do dvora, odvodnění dvora, zajištění domu, aby netrpěl otřesy, a dále, že tím nastalo i trvalé znehodnocení domu. Nárok svůj opodstatňuje tím, že škoda povstala stavbou a tím, že pro její provedení nebylo dbáno platných předpisů, nebyl zachován zákonný postup, zejména, že se nekonala komise a nebyli slyšeni účastníci, aniž určena náhrada za úpravu vjezdu do domu a nebyly vyloženy též regulační plány. N i ž š í s o u d y neuznaly žalobní nárok důvodem po právu, p r v ý s o u d z těchto d ů v o d ů: Žaloba se domáhá náhrady škody způsobené přestavbou (provisorní úpravou státní silnice) v místech, kde stojí stavení žalobkyně. Pro stavby, přestavby a úpravy veřejných státních silnic nebyly a nejsou dosud vydány stavební řády, není předpisů ani stavebních úřadů, jež by řešily příslušné otázky a stavebník není vázán žádnými předpisy. Cís. patent ze dne 17. března 1778 (vyhlášený guberniálním nařízením z 5. srpna 1815 č. 9482) stanoví jen, že majitelé pozemků jsou povinni sami na svůj náklad bez nároků na náhradu zříditi překlenutí příkopů a přípojky u svých pozemků na nově zřízenou veřejnou erární silnici a to pod trestem, bez poškození silnice. Rovněž cís. patenty o říšských silnicích z 8. února 1872 a 9. dubna 1876 nemají předpisů, jež by upravovaly sporné otázky. Stavebník, to jest žalovaný stát, nebyl tudíž povinen svolati pochozí komisi, nebyl povinen jednati s majiteli přilehlých pozemků a tedy v tomto případě sjednávat se žalobkyní odškodnění za případné škody, jež by jí snad přestavbou silnice vzešly, neručí také za případné škody, jež jí vzešly zvýšením silnice a znesnadněním přístupu do jejího domu, nýbrž naopak je žalobkyně